

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

v é g z é s e

Az ügy száma: Kfv.III.37.408/2024/2.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás előadó bíró, Dr. Farkas Katalin bíró, Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó bíró, Dr. Bérces Nóra bíró

A felperes: Magyar Állam (képviseli: Zrt.; cím1)

A felperes képviselője: dr. Farnas József ügyvéd (cím2)

Az alperes: BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (cím3)

Az alperes képviselője: kamarai jogi előadó

Az alperesi érdekelt: érdekelt1 (cím4)

Az alperesi érdekelt képviselője: Szaszák Krisztina meghatalmazott (cím5)

A per tárgya: vízelvezetési szolgálommal kapcsolatos ügyben indult jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes, 36. sorszám alatt

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: a Szegedi Törvényszék 2024. március 28-án kelt 6.K.700.838/2023/26. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperesi érdekelt szülei a 2000. augusztus 10-én vásárolt békéscsabai hrsz.-ú ingatlant (a továbbiakban: perbeli ingatlan) 2013. június 18-án az – akkor még kiskorú –

alperesi érdekeltnek ajándékozták. Az ingatlan alatt víziközmű (városi vízvezeték) található, amely az 1970-es évek közepén már üzemelt.

[2] A fellebbezés folytán eljáró BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság alperes a 2016. augusztus 2. napján kelt 35000/8278-1/2016. ált. számú határozatával helybenhagyta a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság mint elsőfokú vízügyi hatóság 2016. június 13-án hozott 35400/1644/7/2016. ált. számú határozatát, amelyben a Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) kérelmének megfelelően 21 ingatlanra – köztük a perbeli ingatlanra – a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban Vksztv.) 80. § (1) és (3) bekezdése alapján vízelvezetési szolgalmi jog fennállását állapította meg. A vízelvezetési szolgalmat jogosultjaként az Önkormányzatot jelölte meg.

[3] Az alperesi érdekelt keresete folytán eljáró Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság utólagos normakontroll eljárást kezdeményezett, amelynek eredményeként az Alkotmánybíróság a 23/2017. (X.10.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat) megállapította, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tulajdonhoz való jog sérelme okán a Vksztv. 80. § (3) bekezdése – amely szerint a vízvezetési szolgalmi jog megállapítása, vagy annak utólagos bejegyzése az ingatlannal kapcsolatban többletjogokat és kötelezettségeket nem keletkeztethet, így nem teremt jogalapot kártalanítási igény érvényesítésére sem – „megállapítása, vagy annak” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette.

[4] Ezt követően az Önkormányzat a bíróság általi perbehívás ellenére a perbelépéssel nem élt.

[5] A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 7.K.27.234/2017/7. számú ítéletével az alperes 35000/8278-1/2016. ált. számú határozatát – az elsőfokú hatóság 35400/1644/7/2016. ált. számú határozatára is kiterjedően – az alperesi érdekeltet érintően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Rögzítette az ítélet tényállásában, hogy a perbeli ingatlant az alperesi érdekelt szülei 2000. augusztus 10-én vásárolták, majd 2013. június 18-án az akkor kiskorú alperesi érdekeltnek ajándékozták.

[6] A megismételt eljárás során Békéscsaba Megyei Jogú Város Aljegyzőjének bejelentésére (Önkormányzat a víziközmű vagyont átadta a Magyar Állam részére) tekintettel az elsőfokú hatóság a 2022. május 25-én kelt végzésével megállapította a Magyar Állam képviseletében eljáró Zrt. jogutódlását.

[7] Az elsőfokú hatóság által kirendelt szakértő megállapította, hogy a 2022. október 31-ei állapot alapján a szolgalmi jog alapításával elszenvedett kár összege a beépítést jelentősen akadályozó víznyomóvezeték jelenléte miatt 5.025.000,-Ft.

[8] Az elsőfokú hatóság a 2023. február 9-én hozott határozatában a perbeli ingatlan vonatkozásában a vízelvezetés szolgalmi jog fennállását megállapította, jogosultjaként a Zrt.-t jelölte meg és kötelezte, hogy fizessen meg az alperesi érdekelt részére a szolgalmi jog alapításával elszenvedett hátrányból adódó kárért kártalanítás címén 5.025.000,-Ft-ot.

[9] A fellebbezése folytán eljáró alperes a 2023. május 3-án kelt 35000/2027-1/2023.ált. számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát megváltoztatta és a vízvezetési szolgalmat jogosultjaként a felperest tüntette fel azzal, hogy a Magyar Államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a Zrt. gyakorolja.

[10] Kifejtette, hogy a vízvezetési szolgalmi jog utólagos megállapítása érdekében indult hatósági eljárásban hozott hatósági határozat keletkezteti az ingatlan tulajdonosának kártalanítási igény érvényesítésére vonatkozó jogalapját. Mivel a közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletben foglaltak szerint a kár megállapítható, ezért annak a fennállása a továbbiakban nem vitatható. Az ítéletben foglaltak ítélt dolognak minősülnek, azt a jelen

eljárásban nem lehet vitássá tenni. Az új eljárásra adott utasítás alapján a kártalanítás összezszerűségét a hatóságnak kellett meghatároznia a megismételt eljárásban.

[11] Rögzítette, hogy az elsőfokú hatóság a szakértői kirendelésről szóló végzést megküldte a Zrt. részére, így az a kirendelés tényéről tudomással rendelkezett. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 33. § (1) bekezdése alapján a társaságnak lehetősége lett volna betekinteni az eljárás során keletkezett valamennyi iratba, azonban az eljárás során nem élt vele.

A jogerős ítélet

[12] A törvényszék ítéletével a keresetet elutasította.

[13] Rögzítette, hogy a bíróság a keresetlevélben megjelölt jogsérelmeket vizsgálja, nincs arra lehetőség, hogy a felperes általános jelleggel visszautaljon a fellebbezésben foglaltakra.

[14] A jelen ügyben már az 1970-es évek óta üzemelő közcélú vízellátási hálózat vonatkozásában került sor a szolgalmi jog megállapítására, amely az Alkotmánybíróság döntésének nyomán jogalapot teremtett a kártalanítási igény érvényesítésére. A kárt keletkeztető tény ebben az esetben maga a szolgalmi jog alapítása (utólagos megállapítása).

[15] Hangsúlyozta, hogy a perben támadott határozatot az alperes a megismételt eljárásban hozta, amelyben kötve volt a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletében foglaltakhoz.

[16] Az ítéletből megállapítható, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság vizsgálta, hogy az alperesi érdekelt tudott-e a vezetékek létéről. Az eljárás során okirati bizonyítást folytatott le, értékelte a becsatolt adásvételi szerződést és a vételkor rendelkezésre állt tulajdoni lapot, valamint az ajándékozási szerződést. Ezek alapján megállapította, hogy a városi vízvezetékéről sem az eladó, sem a vevő, sem a megajándékozott alperesi érdekelt nem tudott.

[17] A bíróság megállapította, hogy a perbeli ingatlan területének nagy részén való kötelezettség (védősáv megtartása) az ingatlan használatában korlátozza az alperesi érdekeltet, ezért a tulajdonos a szolgalmi jog alapításával anyagilag kifejezhető kárt szenvedett el.

[18] A megelőző eljárásban a vízközmű akkori tulajdonosa, az Önkormányzat a bíróság felhívása ellenére a perbe nem lépett be, így az ítélet rögzítette, hogy az Önkormányzat ezáltal elesett attól a lehetőségtől, hogy bizonyítsa, az alperesi érdekelt korábban tudhatott a vezetékek létéről. A közigazgatási és munkaügyi bíróság a megismételt eljárásra előírta, hogy az szolgalmi jog alapításával elszenvedett hátrányból adódó kárt és ezzel a kártalanítás összegének állapítsák meg.

[19] A közigazgatási határozatot hatályon kívül helyező és az eljárás hatóságát új eljárásra kötelező ítélet az ügyfelekre a közigazgatási perben való részvételük nélkül is kihat.

[20] Mivel a közigazgatási és munkaügyi bíróság megismételt eljárásra kizárólag az összezszerűség vizsgálatát írta elő a hatóság részére, az Önkormányzatnak mint ügyfélnek a megismételt eljárásban a jogalap vitatására már nem volt lehetősége.

[21] A hatóságok az új eljárás során eleget tettek a bírósági utasításnak.

[22] Kiemelte a bíróság, hogy az új eljárásra kötelező bírósági ítélet nemcsak a közigazgatási hatóságot köti, de az annak nyomán hozott új határozatot felülvizsgáló bíróságot is. Az kizárólag azt vizsgálhatja, hogy a határozat megfelel-e az alapítéletben foglalt

iránymutatásnak, de az iránymutatás jogszerűségének vizsgálata nem képezheti a jogvita tárgyát (KGD 2014.138., Kfv.III.37.344/2021/11., BH2023. 311). Jelen pernek nem tárgya annak vizsgálata, hogy a vezetékről az alperesi érdekelt, illetve szülei tudtak-e, arról mikor értesültek.

[23] A szakértői vélemény meg nem küldése vonatkozásában a bíróság rögzítette, hogy a felperes fellebbezésében a fentieket nem kifogásolta, csupán azt sérelmezte, hogy a határozat indokolásában részleteiben nem jelenik meg a szakvélemény.

[24] A törvényszék a kártalanítás összegének megfizetésre kötelezettel kapcsolatos kifogás tekintetében rögzítette, hogy a Vksztv. 6. § (3) bekezdése szerint az állami tulajdonú víziközmű, valamint az 5/H. § alapján az állam tulajdonába kerülő víziközművet működtető eszközök és rendszerfüggetlen víziközmű-elemek felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a Zrt. gyakorolja. Az államra mint ellátásért felelősre történő tulajdonjog-átruházás esetén az állam képviselőjében a Zrt. jár el. Erre tekintettel az alperes helyesen tüntette fel a Zrt.-t fizetésre kötelezettként.

A felülvizsgálati kérelem

[25] Az ítélettel szemben jogszabálysértésre hivatkozással a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet kérve annak megváltoztatását, az alperesi határozat – az elsőfokú hatósági határozatra is kiterjedően – megsemmisítését és az elsőfokú közigazgatási szerv új eljárásra kötelezését.

[26] A felülvizsgálati kérelem befogadása körében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára hivatkozott.

[27] Álláspontja szerint a megelőző eljárásban nincs sem közokirati, sem magánokirati nyoma annak, hogy az alperesi érdekelt igazolhatóan tett volna olyan kijelentést, amely szerint nem tudott a vezetékek létezéséről. Azon feltételezés, amely szerint ennek ellenkezője nem nyert igazolást sem a felperes, sem a jogelődje részéről, olyan jogellenes eljárás, amely figyelmen kívül hagyja az Ákr. 62.§-ában foglaltakat. Bár a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítélete elvi irányt határozott meg, azonban ez nem mentette fel a közigazgatási szervet a bizonyítási eljárás lefolytatása alól.

[28] Véleménye szerint az alperesi érdekelt tudott a vezetékek létezéséről. A tudomásszerzés ideje (2010) és a szolgalmi jog létesítésére irányuló eljárás megindítása között (2016), valamint a szolgalmi jog alapítása között több év telt el, ami elévülté tette az igényt. Ennek figyelmen kívül hagyásával a bíróság a Kp. 78.§ (2) bekezdésében foglaltakat sértette meg.

[29] A szakértői vélemény elkészítésének körülményeivel kapcsolatban előadta, hogy a szakértő a felperesnek is küldött értesítést, azonban rossz címre. A fellebbezésében kifogásolta a szakértői megállapításokat is, azonban az alperes döntésében ezzel nem foglalkozott.

[30] A szakértő által megtartott szemlével kapcsolatos bírósági megállapítások álláspontja szerint a Kp. 78.§ (4) bekezdés sértik, figyelemmel arra, hogy a szemle megtartásának részletei körülményei szabályszerűtlenek voltak. Azonban ennek részletei a felperes számára a közelmúltig ismeretlenek voltak. A szemle megtartása nem új tény, vagy körülmény eljárás tárgyává tételét jelenti, hanem olyan hivatkozás, amely implicit szerepelt ugyan a szakértői vélemény tartalmának vitatása kapcsán, azonban expliciten nem jelent meg az értesítés

szabálytalanságára utalás az eljárás során, mivel ezek a körülmények a felperes előtt nem voltak ismertek, így korábban nem tudott rájuk hivatkozni.

[31] A Kp. 2.§ (1) és (4) bekezdéseinek és a 4.§ (1) és (6) bekezdéseinek a sérelmét okozta az, hogy bár a felperes mind a közigazgatási jogorvoslati szakban, mind a peres eljárásban hangsúlyozta az általa ismert adatok alapján a szakértői véleménnyel kapcsolatos aggályait, azonban ezeket az eljárás során figyelmen kívül hagyták.

A Kúria döntése és jogi indokai

[32] A felülvizsgálati kérelem befogadása nem indokolt.

[33] A Kp. 117. § (4) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a kérelem befogadhatóságának okát, azonban annak fennállását bizonyítani és azt – a 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti ok kivételével – indokolni nem kell. A 118. § (1) bekezdés b) pontja szerinti ok esetében meg kell jelölni azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálni kért határozat jogkérdésben eltér. A fél által megjelölt befogadhatósági okhoz a bíróság nincs kötve.

[34] A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha

a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,

ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,

ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve

b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.

[35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet – a felperes befogadási kérelmében megjelölt indokok mellett – a Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt valamennyi befogadási ok alapján megvizsgálta, és megállapította, hogy a befogadás feltételei nem állnak fenn.

[36] A felülvizsgálati bíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, a befogadásról szóló döntés azt a célt szolgálja, hogy a Kúria az egyedi ügyek intézésében is elláthasson jogegységi funkciót. Ebből következően a befogadásról szóló döntés során a Kúriának nem az egyedi ügyben hozott bírósági határozat jogszerűségét, hanem az egyedi ügy és a jogegység kapcsolatát kell vizsgálnia. Önmagában a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat jogsértő jellegére való hivatkozás nem alapozza meg a befogadást.

[37] A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerint a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelmére, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegésre alapozott felülvizsgálat a bíróság tisztességes eljárásának és a közigazgatás tisztességes ügyintézésének a kontrollját jelenti. A kógens, Kp. 117. § (4) bekezdés rendelkezéséből következően ezen befogadási ok fennállását indokolni kell, mégpedig kifejezetten a befogadhatóság körében.

[38] A Kúria egységes gyakorlata szerint a felülvizsgálati kérelem befogadásának alapvető feltétele, hogy a megjelölt jogszabálysértés kihatással legyen az ügy érdemére. A

felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértésekre a jelen esetben nem alapítható a befogadás, mert azok fennállásának esetén sem hatnának ki az ügy érdemére. A megelőző eljárásban a bíróság a kártalanítás jogalapját ítéletében megállapította, amely erre tekintettel ítélt dolognak minősül, ennek jogszerűsége nem vitatható. A megismételt eljárásra adott iránymutatás a kár összecszerűségének megállapítására irányult, így a jelen eljárás során a határozat alapítéletben foglalt iránymutatásnak való megfelelése képezheti a vizsgálat tárgyát.

[39] Összességében a Kúria megállapította, a felperes felülvizsgálati kérelme felsőbb bírósági iránymutatást igénylő kérdést nem vet fel, ezért a Kúria a rendkívüli jogorvoslati eljárásnak minősülő felülvizsgálati eljárás lefolytatására nem látott indokot.

[40] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. § (2) bekezdés alapján megtagadta.

Az alkalmazott jogszabályok

[41] Kp. 118. § (1) és (2) bekezdés

A döntés rövid tartalma

[42] *A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára hivatkozással a felülvizsgálati kérelem befogadása nem indokolt.*

Záró rész

[43] A végzés ellen a Kp. 116. § d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

[44] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadása tárgyában a Kp. 118. § (2) bekezdése szerint tárgyaláson kívül határozott.

Budapest, 2024. július 3.

Dr. Sperka Kálmán s. k.

a tanács elnöke Dr. Sugár Tamás s. k.

előadó bíró

Dr. Farkas Katalin s. k.

bíró

Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó s. k.

bíró

Dr. Bérces Nóra s. k.

bíró